

Кічата А.В.

*вчитель-методист зарубіжної літератури,
Кременецький НВК «Гімназія – ЗОШ І ст.»*

ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НАВЧАННЯ НА УРОКАХ ЗАРУБІЖНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

XXI століття – час переходу до високотехнологічного інформаційного суспільства, в якому якість людського потенціалу, рівень освіченості й культури всього населення набувають вирішального значення.

Комп'ютери стрімко увійшли в різноманітні сфери повсякденної діяльності суспільства, тому широке запровадження комп'ютерної техніки у процесі навчання є важливим завданням педагогів.

Досвід переконує, що комп'ютер сприяє не тільки розвитку самостійності, творчих здібностей учнів, його застосування дозволяє змінити саму технологію надання освітніх послуг, зробити урок більш наочним і цікавим, посилює міжпредметні зв'язки. Все це дає можливість покращити якість навчання.

Література – це вікно у світ, саме при її вивченні розкриваються багатоманітні зв'язки з національними літературами, зі світом мистецтва, з мовами, історією, іншими галузями знань про світ, людину та її культуру.

Яким саме має бути сучасний урок зарубіжної літератури?

Безперечно – цікавим! Будь-який твір починається – з автора, а будь-який урок – з учителя. Тому на сьогоднішній день уроки зарубіжної літератури не можливі без інформаційних технологій.

Використання інформаційних технологій на уроках зарубіжної літератури може відбуватися різними способами, це залежить від низки факторів, найважливішими з яких є такі: потреби конкретного уроку, рівня володіння різними програмами та наявністю сертифікованих програм у системі середньої загальної освіти. Серед зазначених технологій вирізняють такі їх види:

- інформаційні технології;
- електронні підручники;
- окремі типи файлів (зображення, відео-, аудіо-, анімації);
- розроблені авторські уроки (інтеграція різних об'єктів в один формат – презентації, web-сторінки).

Сьогодні педагогам варто віддавати перевагу використанню не стандартних шаблонів, а створених власних уроків, зокрема мультимедійних супроводів, адже **мультимедіа** – це сучасна комп'ютерна інформаційна технологія, що дозволяє об'єднувати в одній комп'ютерній програмно-технічній системі текст, звук, відеозображення, графічне зображення та анімацію (мультиплікацію) [1]. Кожен із застосовуваних інформаційних компонентів має власні виражальні засоби та дидактичні можливості, що спрямовані на забезпечення оптимізації процесу навчання.

Експерти з маркетингу ще до появи технології мультимедіа за результатами численних експериментів виявили залежність між способом засвоєння матеріалу і здатністю відтворити здобуті знання через певний час. Найефективнішу дію на людину здійснює та інформація, яка впливає на кілька органів чуття, вона засвоюється тим краще і міцніше, чим більше видів сприймання активізовано. Отже, очевидною є та роль, яка відводиться

мультимедійним засобам навчання, що виникли з появою потужних багатофункціональних комп'ютерів, розвинених комп'ютерних систем навчання. Ще Я.А. Коменський у праці «Велика дидактика» писав: «...Все, що тільки можна, давати для сприймання чуттям, а саме: видиме – для сприймання зором, чутне – слухом, запахи – нюхом, доступне дотикові – через дотик. Якщо будь-які предмети можна сприйняти кількома чуттями, нехай вони відразу сприймаються кількома чуттями...» [2] Педагогічні погляди Я. А. Коменського продовжував К. Д. Ушинський, зазначаючи: «Педагог має подбати про те, щоб якомога більше органів чуття – око, вухо, голос, чуття мускульних рухів і навіть, якщо можливо, нюх і смак узяли участь в акті запам'ятовування... За такого сприяння всіх органів в акті засвоєння ви переможете найлінійшу пам'ять» [3 с. 174].

Дидактичні можливості мультимедійних засобів навчання, що використовуються на уроках літератури, можна стисло визначити так:

- посилення мотивації навчання;
- активізація навчальної діяльності учнів, посилення їх ролі як суб'єкта навчання діяльності (можливість обирати послідовність вивчення матеріалу, визначення міри і характеру допомоги та ін.);
- індивідуалізація процесу навчання, використання основних і допоміжних навчальних впливів, розширення меж самостійної діяльності школярів;
- урізноманітнення форм подання інформації;
- урізноманітнення типів навчальних завдань;
- створення навчального середовища, яке забезпечує «занурення» учня в уявний світ, у певні соціальні і виробничі ситуації;
- постійне застосування ігрових прийомів;
- забезпечення негайного зворотного зв'язку, можливість рефлексії.

Використання ІКТ сприяє тому, що за короткий час особистість спроможна засвоїти та переробити великий обсяг інформації. Фактичне сприйняття демонстраційних матеріалів є в 60 тисяч разів швидшим, аніж тексту, який читаємо. Саме тому, на мою думку, наочне подання інформації має велике значення під час проведення семінарів, публічних виступів, узагальнення досвіду тощо. Проаналізувавши медичні та психологічні дослідження в галузі сприйняття та оброблення інформації, з'ясували наступне: 83% всієї інформації ми отримуємо за допомогою зорових органів, 11% – слухових, 3,5% – за допомогою запахів, 1,5% – тактильних рецепторів [4, с. 110].

Запам'ятовування інформації відбувається таким чином: якщо сприймається лише слухова інформація, то засвоюється 20% матеріалу; якщо інформація отримується лише за допомогою зору, то запам'ятовується до 30% матеріалу. За умови комбінованого поєднання слухового та зорового каналів інформації людина спроможна швидко засвоїти до 60% отриманої інформації [5, с. 208]. Таким чином, використання мультимедіа сприяє кращому вивченню навчальної інформації на уроках. Власний досвід створення та використання презентацій у процесі вивчення зарубіжної літератури дозволяє визначити низку факторів, які впливають на ефективність навчально-виховного процесу:

- зростання впливу виступу на аудиторію, оскільки значний обсяг інформації сприймається зоровими та слуховими рецепторами одночасно;
- полегшення розуміння і сприйняття поданого матеріалу;
- запам'ятовування навчального матеріалу на значний період;
- збільшення психологічної вірогідності прийняття правильних висновків, суджень, узагальнень;

– скорочення часу на розкриття проблеми.

Сьогодні у практичній діяльності найчастіше використовуються презентації, створені за допомогою програми Power Point, зокрема такі їх види:

- презентації для лекційного викладу матеріалу;
- презентації для повторювально-узагальнювальних уроків;
- презентації для уроків тематичного оцінювання знань.

Компонування матеріалу програми в цьому випадку слугує своєрідною формою опорного конспекту. Мультимедійні уроки, зазвичай, будуються за такою структурою:

1. *Мотивація уроку* – короткий вступний матеріал. Часто під час мотивації створюється проблемна ситуація за допомогою проблемного запитання.

2. *Оголошення теми та очікуваних результатів уроку.*

3. *Основна частина уроку* – опанування навчальним матеріалом уроку: робота з поняттями, невеликими текстовими фрагментами, що містять навчальну інформацію, відеосюжетами, аудіозаписами, фотодокументами, таблицями, схемами (виклад необхідної інформації з теми у вигляді слайдів).

Мультимедійні технології дозволяють подати учням набагато більше інформації, ніж на уроці без використання комп'ютера.

Основна частина уроку може включати і проведення невеликої навчальної дискусії, роботу в групах, творчий звіт з виконання індивідуального завдання. Звісно, використовуються і традиційні форми роботи та методи і прийоми навчання.

4. *Підбиття підсумків уроку* включає рефлексію почуттів (наприклад, що сподобалося на уроці найбільше), способів діяльності учнів (для прикладу, чи раціональними були види діяльності, завдання, що використовувалися під час заняття) та відтворення учнями основних понять уроку з демонстрацією слайдів з текстовими фрагментами.

Може виникнути питання – а чи не є використання мультимедійних технологій даною сучасності, адже такі етапи можна запланувати і для звичайного уроку? Однак досвід використання мультимедійних технологій свідчить, що їх упровадження підвищує ефективність засвоєння матеріалу, інтенсифікує процес навчання, стимулює інтерес учнів як до знань, так і до процесу їх отримання.

Отже, систематичне використання комп'ютера на уроці, зокрема систем презентацій, сприяє наступному:

- підвищенню якісного рівня використання наочності на уроці;
- зростанню продуктивності уроку;
- реалізації міжпредметних зв'язків;
- уможливленню організації проектної діяльності учнів зі створення навчальних програм під керівництвом учителів інформатики та української мови;
- логічному викладу навчального матеріалу, що значно підвищує рівень знань учнів;
- покращенню взаємин «учень-учитель», особливо з учнями, «далекими» від мови та літератури, які, зазвичай, захоплюються інформатикою;
- зміні ставлення школярів до комп'ютера: вони починають сприймати його як універсальний інструмент для роботи в будь-якій галузі людської діяльності.

Зрозуміло, що уроки з використанням мультимедійних технологій потребують значної підготовчої діяльності педагога. Учитель повинен вміти користуватися різноманітними програмами: графічними, *flesh* – анімації, *web* – редактора, програмами для створення презентацій, програмами для

роботи зі звуком та відео тощо. Це уможливорює подання інформації у формі відео, презентації, web-сторінки з різноманітними роликами. Загалом у практичній діяльності для унаочнення навчального матеріалу доречно використовувати ресурси Інтернету: фрагменти з фільмів за прочитаними програмовими текстами, також записи телепередач про письменників, що вивчаються у шкільному курсі зарубіжної літератури.

Мультимедійний урок дає можливість комбінувати на одному занятті велику кількість цікавих завдань, залучаючи все більше учнів до активної роботи.

Отже, головне завдання використання ІКТ у процесі вивчення зарубіжної літератури – підвищити пізнавальний інтерес учнів до вивчення предмета, ефективність його опанування школярами. Загально визнано, що особистість, яка зацікавлена, хоче пізнати матеріал, засвоює його набагато краще, ніж та, що не зацікавлена змістом того, що вивчає.

Список використаних джерел:

1. Жук Ю. Можливості нової технології. Психолого-педагогічні проблеми використання засобів нових інформаційних технологій у навчальному процесі / Ю. Жук // Освіта. – 2003. – 23-30 липня.
2. Коменский Я. А. Великая дидактика // Я. А. Коменский, Д. Локк, Ж.-Ж. Руссо, И. Г. Песталоцци. Педагогическое наследие / Сост. В. М. Кларин, А. Н. Джуринский. – М.: Педагогика, 1988. – С. 11–136.
3. Ушинський К. Д. Твори у 6-ти томах. – Т. 4 / К. Д. Ушинський. – К.: Рад. школа, 1952.
4. Костюк Г. С. Психологія програмованого навчання / Г. С. Костюк. – К: Радянська школа, 1973. – 123 с.
5. Нагачевська Х. П. Сучасні підходи до викладання гуманітарних дисциплін у профільних класах із використанням інформаційних технологій навчання / Х. П. Нагачевська // Таврійський вісник освіти. – 2014. – № 1(45). – Ч. II. – С. 205-210.

Куценок Н.М.

викладач,

*Національний технічний університет України
«Кієвський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»*

РЕАЛІЇ ВПРОВАДЖЕННЯ НОВІТНІХ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ

Сучасний світ дуже складно уявити без використання інформаційно-комунікаційних технологій, а ще складніше знайти студента, який не користувався б мережею Інтернет, не спілкувався у контакті чи Facebook. Тенденція використання інноваційних технологій при вивченні іноземної мови надає можливість викладачеві поєднувати аудиторні заняття та працювати дистанційно, застосовувати розроблені та апробовані веб-сайти, дистанційні курси, мережу Інтернет у ВНЗ. Це, у першу чергу, є допомога як у повторенні базового матеріалу, так і у засвоєнні нового для студентів з різним рівнем підготовки. Таким чином, під час практичних занять рівень групи студентів поступово вирівнюється і у викладача не виникає проблем у розробці і підготовці для різного рівня навчання і дає можливість зекономити час і працювати групі на одному рівні. Ідеальний варіант – це створення